

EL LITERAT

CARLES ÀLVAREZ GILARRAN

per Ramon Miró Baldrich

UNS INICIS POÈTICS I TEATRALS A BARCELONA, AL TEMPS DE LA REPÚBLICA

Bàsicament a través de la consulta de l'hemeroteca de *La Vanguardia* hem aconseguit algunes dades sobre ell i la seva família.

Així, veiem que el seu germà Frederic fou un estudiant de medicina destacat que, a l'Acadèmia d'Alumnes Interns de Medicina de l'Hospital de la Santa Creu, desenrotllà el tema "Cloroformo, éter y cocaína bajo el punto de vista quirúrgico" al novembre de 1905.¹ I, tres anys després, obtenia el títol de llicenciat en Medicina per la Universitat de Barcelona.²

I un altre germà, Francesc, obtenia el títol de mestre a l'Escola Normal de Mestres de Barcelona, al novembre de 1923.³

Les notícies sobre ell són de premis poètics i representacions d'obres seves. Així:

La primera dada que en coneixem apareix publicada a *La Vanguardia* del diumenge, dotze de juny de 1932, a la secció "Música y Teatros", on consta que "Tuvo efecto el festival organizado por el Club Rialto en el Centro de Izquierda Republicana de Cataluña del distrito IX.

Bajo la dirección de don M. Zurita se representó el poema escénico «La Terra», de don Carlos Álvarez Gilarran, y el sainete «El carro del vi». La interpretación mereció los aplausos de la concurrencia."⁴

1) *La Vanguardia*, dimarts 14.11.1905, pàg. 2.

2) *La Vanguardia*, dimecres 29.07.1908, pàg. 3.

3) *La Vanguardia*, dijous 08.11.1923, pàg. 12.

4) *La Vanguardia*, diumenge 12.06.1932, pàg. 10.

Al juliol del mateix any, consta que, als Jocs Florals de la Barriada de Fargues, obtingué l'Englantina el poeta "señor Alvarez Gilarrán, con su poesía "L'ombra de Josep Moragues", poesía patriótica leída con excelente entonación por el señor Zurita."⁵

Un poema dramàtic, *Cara i creu*, li és representat, a l'abril de 1935, per l'Agrupació de Teatre i Cultura. Diu: "Mañana, a las diez de la noche, en el local "Ocell Blau", esta Agrupación celebrará su tercer aniversario, repitiendo el poema en tres actos, del laureado poeta Carlos Alvarez Gilarrán, «Cara i creu», que tanto éxito tuvo la noche del estreno."⁶

Una altra obra teatral seva, *Una història del vuit-cents*, sabem que fou escrita per Carles Àlvarez l'any 1935, fou estrenada a la Sala d'Actes de l'Orfeó "El Roser" de Barcelona, al gener de 1936 i, encara, la presentà al premi Ignasi Iglesias de teatre, convocat per la Generalitat de Catalunya l'any 1938 i hi figura com la peça número 39 de les 47 peces presentades, segons consta al llistat publicat per Francesc Foguet.⁷ El premi fou declarat desert, però l'obra, amb una colla més de les presentades, és conservada avui a la Biblioteca de Catalunya, segons consta a *l'Inventari del Fons Premis Literaris de la Generalitat de Catalunya (1932-1938)*, pàg. 26-27.

Gràcies a aquest inventari, veiem més precisada l'obra: *Una història del vuitcents*. Sainet de costums barcelonines en tres actes, prosa i vers. 1935 98 f. 23 cm." (pàg. 26). És a la nota de l'inventari, on se'ns diu també que l'obra havia estat representada anteriorment, el 1936.⁸

I encara, a l'article "El Teatre Català" publicat per Gabriel Nogués Pahí a la revista *Curiositats de Catalunya*, en parlar del "Teatre Modern" cita una colla d'autors i obres del moment i, entre ells: "Carles Àlvarez i Gilarran, amb *Cara i creu*, *Una història del vuit-cents* i *Glòria*".⁹

Tenim, doncs, un autor novell que escriu obres de teatre en prosa i vers i aconseguix que grups d'afecionats les hi estrenin a diversos locals socials de Barcelona. També escriu poesia i guanya premis en Jocs Florals. I prova de guanyar algun concurs teatral, sense massa èxit en aquest últim cas.

5) *La Vanguardia*, divendres 01.07.1932, pàg. 6.

6) *La Vanguardia*, divendres 12.04.1935, pàg. 9.

7) Vegeu Francesc FOGUET i BOREU, "Capvespre, de Joan Escofet i Armand Blanch" a *STICHOMYTHIA*, núm. 5 (2007), 179-212, pàg. 199.

8) Tramet a la notícia publicada al diari *La Veu de Catalunya*, 14.01.1936, pàg. 7.

9) Vegeu Gabriel NOGUÉS PAHÍ, "El Teatre Català" (i III), a *Curiositats de Catalunya*, any I, núm. 26 (27.06.1936), 14-18, pàg. 17.

ELS ANYS DE POSTGUERRA

La nova situació feu que, en un primer moment, s'adaptés tot escrivint algun poema en castellà. I obtingué algun èxit en concursos.

Així, l'any 1944, guanyà la Flor Natural dels Jocs Florals de “La Misteriosa Luz”, a Manresa, amb el poema “La dama incògnita”. Assistí a l'acte de celebració, on rebé el premi, acompanyà la reina de la festa al seu setial i recità el poema davant l'auditori. La festa se celebrà a Manresa el diumenge, 20 de febrer, i n'informà puntualment i extensa *La Hoja del Lunes*. Tot saltant-nos l'extensa enumeració d'autoritats i jerarquies, copiem:

“Los Juegos Florales celebrados por la tarde.

A las cuatro y media de la tarde, y ante un público numerosísimo y distinguido, se celebraron los Juegos Florales, acto que tuvo efecto en el Teatro Conservatorio.

Fue mantenedor el Presidente de la Diputación, don Luis Argemí. Ganó la Flor Natural el poeta don Carlos Álvarez Gilarrán, y quedó elegida reina de la fiesta la bella señorita Ángeles Gallifa Argullol.

Tanto la reina como las señoritas que formaban su Corte de Amor, fueron acompañadas hasta el teatro por las autoridades y jerarquías. (...)

Frente a la presidencia se situó el jurado, figurando a su cabeza el Secretario, don Enrique Sarradell Pascual. Al fondo del escenario, bajo un trono rodeado de altos sillones, se situó, más tarde, la reina y su Corte de Amor.

Después de leída la memoria por el Secretario del Jurado, y hecho público el veredicto, resultó galardonado con la Flor Natural don Carlos Álvarez. La poesía premiada lleva por título «La dama incògnita».

A continuació el poeta premiat se dirigí al palco donde estaba la Reina de la Fiesta, a la que acompañó seguidamente hasta el trono. Luego el señor Álvarez Gilarrán dió lectura a su poesía premiada, cuyo final fué acogido con muchos aplausos.”¹⁰

A més del llibre dels Jocs Florals, el poema premiat fou també publicat en fulletó a part, de vuit pàgines, aquell mateix any 1944, a Manresa, “bajo el patrocinio del Consejo Local de Cultura”.

Just l'any següent, al juliol de 1945, obté l'Englantina d'or a la “Fiesta Literaria en el Centro Moral e Instructivo de Gracia” i un altre premi no precisat.¹¹ I al desembre del mateix any obté un altre premi, tampoc precisat, als Jocs Florals del Cercle Catòlic de Gràcia.¹² No consten els títols dels

10) *La Hoja del Lunes*, 21.02.1944, pàg. 8.

11) *La Vanguardia*, diumenge 01.07.1945, pàg. 11.

12) *La Vanguardia*, divendres 09.11.1945, pàg. 12.

poemes premiats en aquests concursos, fet que ens fa pensar que potser ja eren novament en català.

Uns anys després, el 1953, participà també amb èxit als Jocs Florals de Bellpuig, amb un poema en català, “Processó dels Dolors”, que guanyà el “Premi al Cant a les terres d’Urgell”.

El poema surt publicat després al llibre dels Jocs Florals: *Jocs Florals de Bellpuig*. Barcelona, 1953, pàg. 86-87. I podem veure la fotografia de l’àlbum fotogràfic de la festa, en l’acte en què és premiat i en la lectura del poema.

Tres altres premis en concursos podem precisar-ne. A finals de setembre de l’any 1963, a Barcelona, se celebraren uns Jocs Florals en homenatge al poeta Joan Maragall. Guanyà l’Englantina el nostre poeta, sense que consti el títol del poema.¹³

L’any 1968, participà als Jocs Florals de l’Àngel Custodi, celebrats a Barcelona el 27 d’octubre, i hi guanyà la Viola d’or amb el poema “Via Crucis”. Devia fer arribar el poema a la redacció de *El Heraldo de Urgel* i, tot i que en aquells anys ja no hi publicava poemes, aquest sí que li surt publicat amb la notícia del premi guanyat.

Encara, l’any següent, 1969, es presentà als Jocs Florals del Rosselló-Perpinyà amb el poema “La Casa Vella”, sota el lema “Fogar de la Pàtria”, i guanyà el premi Oliver d’or. Al Programa oficial de la Festa Major de Bellpuig d’aquell any, li publicaren un fragment del poema.

ELS POEMES CELEBRATIUS DE FESTA MAJOR

Podríem dir que Carles Àlvarez, que venia a passar temporades estiuenques a Bellpuig, començà a donar-s’hi a conèixer com a poeta essent el pregoner de la Festa Major durant uns quants anys. El quadre resumeix els poemes que publicà en programes i veiem com, a Bellpuig, els organitzadors de la Festa Major cercaren repetidament la seva participació com a poeta pregoner de les festes, sempre amb poemes en llengua catalana.

Fou pregoner de la Festa Major els anys 1951, 1957, 1958, 1960, 1962, 1964, 1965, 1968 i, encara, el 1972, publicuen, pòstumament, el seu poema “Benvinguts” al programa de *Bellpuig. Ciutat Pubilla de la Sardana 1972*, així com, prèviament, a la revista *El Heraldo de Urgel*, núm. 354 (15.04.1972), on es fa ressò ja de la festa de nomenament de Bellpuig com a Ciutat Pubilla que s’ha de celebrar el proper 23 d’abril, i inclouen també el poema “Benvinguts” que Carles Àlvarez havia escrit en ocasió de la celebració del III Concurs Regional de Colles Sardanistes,

13) *La Vanguardia*, dimarts, 01.10.1963, pàg. 21.

Carles Àlvarez i Gilarran premiat als Jocs Florals de Bellpuig, maig de 1953 (Fotos Calafell - Arxiu Saladrígues).

l'any 1964.¹⁴ Cal no confondre, aquest any 1964, el pregó de festa que va dir per a la Festa Major (vegeu el quadre), amb el poema que feu expressament per al III Concurs, que no es publicà l'any 1964 i que hem d'identificar amb el poema "Benvinguts" publicat ja pòstumament, el 1972.

La celebració del pubillatge fou el diumenge, 23 d'abril de 1972, diada de Sant Jordi, i la inclusió del poema és un últim homenatge a la memòria del poeta.

Només a la publicació a la revista, però, apareix al costat del nom del poeta el signe de la creu com a senyal que ja era difunt.

Encara, cal precisar que el pregó de Festes de l'any 1958 fou fet també per Carles Àlvarez, com consta al programa de Festa Major, però sense que hi aparegui el text. Sí que al programa del "Primer Gran Concurso Regional de Sardanas", organitzat a Bellpuig per la Cambra de Comerç i Turisme. Delegació de Bellpuig, consta que el concurs se celebrava la vigília, tretze de setembre, al pati del Grup Escolar (el pati del castell, on s'havien construït les noves escoles), a partir de les onze de la nit. La segona part de la celebració, amb l'inici del concurs, s'obria amb el pregó: "El Ilustre Poeta D. Carlos Alvarez y Gilarrán, pronunciará el PREGON DE FIESTAS".

Ni al programa del concurs, ni al de la Festa Major, apareixia el text del pregó. Hem de pensar, però, que aquest sí que s'ha d'identificar amb el poema "Benvinguts", signat amb el pseudònim JULI VERT D'URGELL i datat a "Barcelona i Agost del 1958" que aparegué publicat a *El Heraldo de Urgel*, núm. 122 (14.09.1958), pàg. 10, i per això l'hem inclòs al quadre de poemes seus publicats a la revista.

ELS POEMES A LA REVISTA *EL HERALDO DE URGEL*

És a la revista quinzenal de la vila, però, on podem trobar el gruix de la seva activitat poètica relacionada amb Bellpuig, que consta de més d'una seixantena de poemes.

Publica un primer poema a la festa dels Dolors de l'any 1955, en ocasió que són priors de la festa els esposos Minguell Juncosa. Porta la dedicatòria: "Als bons amics, Minguell Juncosa, amb agraïment" i, al peu del poema, la nota: "Esta poesía fué recitada por su autor, el poeta enamorado de nuestra Villa, el día 1º de Abril Fiesta de la Virgen Dolorosa, en un intermedio del concierto celebrado en el Salón Goya."¹⁵

14) Al número extra de la revista *El Heraldo de Urgel*, núm. 349 (25.12.1971), hi ha l'extens article "Historial de la Colla Sardanista Tres Turons" signat per la mateixa Colla Sardanista, que explica la història de la colla sardanista Tres Turons de Bellpuig des que va néixer el 1941, i és allí on se'ns diu que: "L'any 1964, III Concurs Regional per la Coblà «La Principal de Bages», amb l'estrena de la sardana «A la vila de Bellpuig» del mestre Juanola."

15) *El Heraldo de Urgel*, núm. 70 (01.05.1955), pàg. 11.

I encara que ocasionalment torna a ser invitat a fer el pregó de Festa Major (anys 1957 i 1958, com hem precisat abans), no és fins al novembre de 1958 que comença una col·laboració poètica a la revista que va més enllà dels poemes de celebració festiva, forçosament laudatoris, i va publicant una colla de poemes de les seves estades a Bellpuig, on, tot i continuar el tema de les celebracions festives, s'obre la temàtica a cantar moments meteorològics concrets i edificis i racons de Bellpuig i també, en ocasió d'homenatges a persones, hi trobem la seva participació amb poema, com és el cas de l'homenatge al músic Isidre Roig Nogués (al novembre de 1963) i al folklorista Valeri Serra i Boldú (al març de 1965).

Les col·laboracions són: una el 1955, una altra el 1958, una altra el 1959, cinc el 1960, sis el 1962, setze el 1963, disset el 1964, nou el 1965, cinc el 1966, cinc el 1967, una el 1968, i dues pòstumes, una el 1971, i una altra el 1972. El gruix es produeix, doncs, entre els anys 1960 i 1967, amb el parèntesi de l'any 1961, que és degut a dificultats d'aparició de la revista (només surten dos números en tot l'any i es produirà canvi de capçalera i direcció), i el punt àlgid dels anys 1963 i 1964, amb el seu grau màxim de participació.

LA MORT DEL POETA

Carles Àlvarez morí el catorze d'abril de 1971. Apareix la necrològica a *La Vanguardia*, on recorden que era "Mestre en Gai Saber",¹⁶ i enumeren esposa, fills i demés família. Consta que tenia seixantannou anys, fet que retrotrau el seu naixement al 1902 o 1903.¹⁷

És al segon número de *El Heraldo de Urgel* del mes d'abril de 1971 que apareix l'article "Ha mort un poeta" signat per JECAMAR (un pseudònim habitual de mossèn **Jesús Capdevila** i **Martí**) i informa de la mort del poeta Carles Àlvarez i Gilarran.¹⁸ No diu en quin dia, però sí que fa l'article tenint davant l'esquela de l'enterrament i copiant els versos del propi poeta que hi apareixen. Per l'interès de la valoració i perquè ressalta l'estreta relació de Carles Àlvarez amb Bellpuig, reproduïm l'article sencer.

En Carles Alvarez i Gilarran

✠ Mestre en Gai Saber, ha tornat a la Casa del Pare ahir, dia 14 d'abril de 1971, a l'edat de 69 anys, confortat amb els Auxilis Espirituals i la benedicció Apostòlica. (A.C.S.) — Els qui ploren: esposa, Montserrat Pellicer; filles, Montserrat i Núria; gendres, Jaume Garcia i Pere Varela; néts, Jaume, Carles, Núria i Montserrat; germans, germans polítics, nebots i família tota, n'assabenen a llurs amics i coneguts i els preguen le voler-lo tenir present en les seves oracions. L'enterrament serà avui dijous, dia 5, a les quatre de la tarda, a l'església parroquial de Sant Salvador d'Horta, carrer de Blasco de Garay, 58, on s'oferirà una missa de cos present per l'etern descans de la seva ànima. Casa mortuòria: Carrer de Radas, 81, segon, segona.— No s'invita particularment.

16) Per haver aconseguit amb escreix els tres premis bàsics de Jocs Florals (Flor Natural, Englantina i Viola d'or), en Jocs Florals de llocs ben diversos.

17) *La Vanguardia*, dijous 15.04.1971, pàg. 31.

18) *El Heraldo de Urgel*, núm. 337 (25.04.1971), pàg. 3.

HA MORT UN POETA

Ha mort aquell venerable i joiós ancià, bellpuigenc d'ànima i cos sense ser fill de Bellpuig però que aquest l'acollí germanívolament en temps crítics i ell el bondadós Carles Alvarez ple d'agraïment es sentia a la nostra Vila com si fos a casa seva. Assistia entusiasmat a totes les nostres festes, es prestava a col·laborar decidit en tot el que representava art, cultura i progrés com en els nostres reeixits concursos sardanistes i sobre tot oferint-nos content les seves poesies vives i sinceres com

tots els bellpuigencs les hem pogut llegir oportunament en l'Heraldo que ell tan estimava.

Un poeta sempre deixa darrera seu un rastre lluminós com de flors oloroses que de vegades perfumen tota una generació. Ells han espiritualitzat la matèria que de si es pesant... i a voltes repel·lent.... Per això el nostre bon amic fins la feresta mort, la seva esperada mort ens la presenta vestida de poesia.

Vegeu si no, el vers que porta la seva esquela.

*Jo vull deixar, quan mori, un rastre de ma vida;
un doll de recordança pels que vindran després.*

*Que, quan damunt ma tomba la flor sigui marcida,
l'oblit no faci via posant els mots «Mai més!»...*

*...I, si a la tomba freda on dormiran un dia
aquesta mà que plasma i el cor que està dictant,
arriba algú dels que ara comprenen ma follia
i ha vist aqueixa espurna que em va martiritzant,
que resi un Pare Nostre, i digui, amb veu serena,
un vers, sigui el que sigui, dels que he forjat conscient.*

*I aixís, dins de la Terra, fruité la joia plena
de veure que mos versos, que es m'ànima que alena
recordaran als homes mon pas del mon.*

AMEN!

CARLES ALVAREZ I GILARRAN

JECAMAR

El Heraldo de Urgel, núm. 337 (25.04.1971).

El poema, escrit en versos alexandrins -12 (6+6)-, presenta els versos en un seguit, a l'edició a l'Heraldo. Però atenent a l'estructura de rimes podríem dir que consta de dos quartets més un quintet amb l'últim vers que descompon la paraula rima en el tancament habitual d'oració religiosa.

VERSOS I ESTROFISMES

El vers on veiem que Carles Àlvarez es troba més còmode en la composició és clarament el vers decasíl·lab, amb algunes constàncies accentuals de 4/6/10, però sense arribar a fer-ne regularitat, ni molt menys establir cesura de vers.

És un vers llarg que invita a certa ampul·lositat i per això és molt encertat per a celebrar festes i pregons. Però, un cop acostumat, veiem que li va bé també per a l'expressió de sensacions reposades de gaudi del temps, de les situacions i dels moments.

L'estrofisme més habitual, llavors, és el quartet, amb preferència de la rima encadenada (ABAB) sobre la creuada (ABBA) i, quasi sempre, amb rima consonant i alternança de rima masculina (paraula aguda) amb femenina (paraula plana o esdrúixola). Sobre aquesta base, va assajant variacions, especialment amb el quintet, i acabaments, amb l'apariat o amb els tercets.

Poques vegades se sotmet completament a una forma establerta, com és el sonet. Ho fa en ocasions solemnes, com l'homenatge al músic Isidre Roig, o el cant al monestir de Poblet, però ja en el cas de l'homenatge a Valeri Serra fa una variació cap a un poema més llarg, amb deu quartets i dos tercets. Aquestes amplificacions sobre la base del sonet són freqüents, amb un nombre indeterminat de quartets i tancament amb dos tercets. La raó és que li permet aquesta major recreació en el poema, amb tendència a la descripció de llocs, situacions i sensacions. Alhora, l'alternança de rima dona l'equilibri al poema, sense estridències.

L'altre vers que veurem usar amb certa freqüència és el vers heptasíl·lab, més adequat a la cançó i vers també habitual de la poesia catalana. Amb ell continua, però, les estructures del decasíl·lab, és a dir, la preferència per les quartetes amb rima encadenada i alternant la rima consonant masculina amb femenina.

Només un poema trobem amb vers de cinc síl·labes i un altre amb vers de sis. Sí que assaja en més d'un cas alguns versos amb cesura: l'alexandrí 12 (6+6), el decasíl·lab més narratiu 10 (5+5) i l'octosíl·lab 8 (4+4). I també trobem algun exemple d'ús d'algun vers curt dins un poema de vers llarg.

Quant als tipus d'estrofes hem usat en el quadre les següents lletres: d (dos versos), t (tercet), q (quartet o quarteta), c (quintet o quinteta), s (sextet o sexteta), tot precisant abans el nombre d'estrofes seguides que hi apareixen. Així, en vers decasíl·lab: 2 q 1 t 1 q designa l'estructura de dos quartets, un tercet i un quartet final. O, en vers heptasíl·lab: 10 q 2 s 9 q designa deu quartetes, dos sextetes i nou quartetes.

Només al poema "La fonteta està malalta" hem posat sèries de números perquè hi usa la rima de romanç i fa llargues associacions de versos que no podem considerar estrictament estrofes. Diu: 18 + 20 + 26 + 4 + 3 (divuit versos + vint versos + ...).

TEMES

Hem destacat en un apartat anterior la composició de poemes que són després recitats per ell com a pregons de Festa Major de la Vila. I ja hi apuntàvem que aquesta activitat anava més enllà de l'estricta Festa Major. Així, té diversos poemes dedicats a la festa dels Dolors (algun també recitat públicament), al Diumenge de Rams, al Via-Crucis de Setmana Santa, a Tots Sants, a Nadal i a l'Any Nou. Els més extensos són, però, els dedicats a la Festa Major, en especial dels anys 1962 (“Tríptic de Festa Major”) i 1963 (també amb tres poemes que publica, en aquest cas, en números seguits de la revista: “Festa Major nostra !”, “Concert i sardanes” i “Focs artificials”).

Veiem també el pas de les estacions de l'any: hivern (“Anuncis d'hivern”), primavera (“Salutació primaveral”), estiu (“Matí d'estiu a la Plana d'Urgell”) i tardor (“Nits de tardor”, “Lluna blanca de tardor”).

I els cants a la natura, especialment als arbres: “La olivera”, “La mimosa”, “El presseguer”, “El desmai”, “El xiprer”, “L'avet”, “La palmera”. Els arbusts: “Roser trist”, “Com un roserar florit”. I la vinya o camp de ceps: “Cançó de la vinya triomfant”.

També les flors: “El clavell”, “Lliri de sis fulles”. I els fruits: “La cirera”.

I l'enamorament i cant de parts concretes de la vila, des dels monuments històrics (el panteó de Ramon Folch, l'església, el convent) a la font del molí, tot abraçant la vila en general (“Bellpuig, dolç repòs”), o els indrets més concrets (aquell balcó florit, la finestra esbatanada).

Hi ha també el cant als dos monestirs més importants de l'ampli entorn: Poblet (“Al monestir de Poblet”) i Montserrat (“Boires a Montserrat” i “Matí sant a Montserrat”).

Així com l'acarament a les sensacions més personals, com en els poemes “Elogi del silenci”, “Deixondiment”, “Íntim desig”, “El cor i jo”.

I com acostumen a fer els poetes, veiem com s'embranquen els temes uns amb uns altres en relacions ben íntimes de fets, records i figures, amb personificacions i insòlites metàfores i comparances. Al Diumenge de Rams, “El vell llorer té avui el cos ferit”. O la visió de l'olivera el porta a rememorar un fet de la passió de Jesús (“Braç venjador del fals deixeble, Judes”). El presseguer “Té fulles de setí i de mareperla” i el xiprer “Fulles de banús i argent”. O bé la mimosa és una “casulla d'or”, la palmera és un “Eixam de veles de color de mar” i el desmai és una “Cabellera destrenada”.

Aquí hauríem d'entrar a cada poema per veure el joc poètic, però ho deixem així apuntat, com una invitació a la lectura dels poemes.

CLOENDA

L'obra de Carles Àlvarez que hem pogut documentar és una vuitantena de poemes, i potser en alguna revista barcelonina podríem trobar-ne importants complements.

No li coneixem cap llibre editat, fora del que ja hem assenyalat a l'inici i sembla, doncs, que hem d'anar a cercar la seva poesia a les revistes.

Sí que sabem que tingué una relació epistolar amb la poetessa Clementina Arderiu i se'n conserva aquesta correspondència, però aquest ja és un altre tema que ens depassa el present treball i l'apuntem perquè obre nous àmbits de l'estudi del poeta.

ANNEX 1. QUADRES

Quadre dels poemes publicats en programes de Festa Major.

POEMA	Primer vers	Vers	Estrofisme	Lloc
Pregó	"Atura el pas, oh, caminant, que arribes"	10 s	8q 2t	Bellpuig. Fiesta Mayor 1951
Processó dels Dolors	"Passa la Verge dels Dolors! Maria!"	10 s	10q 1c	Jocs Florals de Bellpuig. 1953
Pregària de la Festa Major	"Senyor dels clars estels i la mar blava ..."	10 s	13q 1a	Bellpuig. Fiesta Mayor 1957
Pregó de Festa	"Com a preludi de la nostra Festa,"	10 s	12q 2 t	Bellpuig. Fiesta Mayor. Programa Oficial, 1960
Pregó de Festa	"Quan la Festa Major truca a les portes"	10 s	16q 2t	Fiesta Mayor de Bellpuig 1962. Programa de Fiestas
Pregó de Festa	"Amunt els cors, germans d'aquesta vila!"	10 s	11q 1c 1s	Bellpuig. Fiesta Mayor 1964
Pregó de Festa	"Ressonen dins dels cors cançons de festa"	10 s	12q	Fiesta Mayor. Bellpuig. Programa oficial 1965
Festa Major.	"a la que Bellpuig honora,"	7 s	3q 1c	Bellpuig. Fiesta Mayor. Programa Oficial 1968
La Casa Vella (fragment)	"Mireu la casa vella, flor granada,"	10 s 5 s	5c	Bellpuig. Fiesta Mayor 1969. Programa oficial
Benvinguts	"Clar el pensament i el cor lliure de pena"	10 s	19q 2t	Bellpuig. Ciutat Pubilla de la Sardana 1972

Quadre dels poemes publicats a *El Heraldo de Urgell*

POEMA	Primer vers
La Verge dels Dolors i Bellpuig	“Dúu set espases clivellant-li el pit.”
Benvinguts” (pseudònim Juli Vert d’Urgell)	“Benvingut, siguis d’on siguis!”
Retorn	“Ja estic, de nou, en mig d’aquesta Plana,”
El Nadal que jo voldria	“Jo voldria un Nadal, prop del pessebre,”
Vivir no es sólo soñar	“Diz Don Pedro Calderón,”
Al panteó de Ramon Folch III, duc de Cardona	“Ai, Déu, I com pogué tal meravella”
Tots Sants	“El pas dels jorns, en el transcurs dels anys”
Font del molí	“Fonteta del vell molí.”
Aquell balcó florit d’entrant a la Vila	“Hi ha un balcó florit, entrant a vila,”
Matí d’estiu a la plana d’Urgell	“Soc amarat de sol i color verd.”
Tríptic de Festa Major. I. Els gegants	“Passen els Gegants! La plaça s’omplena”
Nit de Lluna a la Plana d’Urgell	“Clar de Lluna al Plà d’Urgell.”
Terra plana	“Terra plana Sol daurat”
Anuncis d’hivern	“Aquest matí he plorat.”
Que és Nadal	“Taula parada de Comunió.”
L’amic	“He trobat un bon amic.”
Una fulla al meu balcó	“Aquest matí, caiguda al meu balcó,”
Salutació primaveral	“Salut, Oh, Primavera exuberant”
Processó dels Dolors	“Passa la Verge dels Dolors! Maria!”
Posta [sense signar]	“Em plau veure la tarda, quan declina ...”
El clavell	“Flama de sol que empresonà la terra”
Amistat	“Tinc un canari engabiat”
La meva llar	“Jo tinc una masia, prou lluny de muntanya,”
Solitud	“Clapeja el sol damunt la terra eixuta”
Festa Major nostra !	“Toquen les campanes repicant a festa.”
Concert i sardanes	“La nit s’ha vestit de blau ...”
Focs artificials	“Nit de Setembre, quan l’estiu se’n va”
Nits de tardor	“Aquestes nits serenes de tardor,”
Al mestre Isidre Roig Nogués, en el seu Homenatge	“Al Mestre Isidre Roig, en aquest dia”
Esglesia	“Al cim de la superba escalinata,”
Any nou	“L’incorruptible servidor de Cronos,”
Avui	“Vull viure en un moment tota una vida.”
Al Monestir de Poblet	“La llosa freda que cobrí ta gloria”
La olivera	“Braç venjador del fals deixeble, Judes,”

Vers	Estrofisme	Núm.	Data	Pàgines
10 s	5 q 2 t 10 c 2 t	70	01.05.1955	s. p.
7 s.	3 cobles	122	14.09.1958	10
10 s	9 q 2 t 1 d	134	22.11.1959	7
10 s	6 q 1 s	135	06.01.1960	3
8 s	rima cons., estrof. Variat	137	13.03.1960	6 a 8
10 s	4 q 2 t	139	31.07.1960	8
10 s	10 q 2 t	140	23.10.1960	5
7 s	1 s 5 q 1 s 15 q	141	25.12.1960	7 a 8
10 s-2 irr	7 q 1 t 1 c 1 t	151	15.08.1962	6
10 s	7 s 1 t 1 s	153	02.09.1962	8
10 (5+5) s	9 q	154	23.09.1962	4 a 5
7 s	7 q 1 d 1 q 1 d 2 q 1 d	155	07.10.1962	10
7 s	3 q 1 d 1 q 1 d 2 q 1 d 3 q 1 d 6 q 1 d 3 q	157	04.11.1962	9
6 s 10 s	1 c 2 s 1 c 2 t	160	16.12.1962	6
8 (4+4) s	7 q 1 d 2 q 1 d	161	01.01.1963	5
7 s	13 q 1 d	164	15.02.1963	10
10 s	13 q 2 t	165	01.03.1963	5
10 s	8 q 1 t 1 q	166	15.03.1963	8
10 s	10 q 1 c	167	01.04.1963	10
10 s	6 q 2 t	170	15.05.1963	7
10 s	2 q 2 t [sonet]	172	15.06.1963	9
7 s	Rima romanc, versos seguits	173	30.06.1963	4
12 (6+6) s	13 q 2 t	174	15.07.1963	9 a 10
10 s	7 q	176	15.08.1963	8
10 (5+5) s	18 q	177	01.09.1963	8 a 9
7 s	10 q 2 s 9 q	178	30.09.1963	6 a 7
10 s	10 q	179	15.10.1963	9 a 10
10 s	7 q 2 t	180	01.11.1963	8 a 9
10 s	2 q 2 t [sonet]	181	15.11.1963	8
10 s	11 q 2 t	182	01.12.1963	8 a 9
10 s	13 q 2 t	184	01.01.1964	8 a 9
10 s	5 q 2 t	185	15.01.1964	8
10 s	2 q 2 t [sonet]	186	01.02.1964	10
10 s	8 q 2 t	188	01.03.1964	7 a 8

POEMA	Primer vers
Diumenge de Rams	"El vell llorer té avui el cos ferit."
La mimosa	"Mimosa, casulla d'or."
Boires a Montserrat	"Dansa la boira tramuntant els cims."
Idilli blau	"Com em plauria agarbellar estrelles"
Ja plou	"Ja plou ! Per fi, s'acaba la sequera!"
El presseguer	"Té fulles de setí i de mareperla"
El desmai	"Cabellera destrenada"
La fonteta del molí	"Fonteta del vell molí,"
Roser trist	"Roser trist de la tardor"
Memento (Diada de difunts. Any 1964)	Avui el món és trist. Recorda els morts"
El xiprer	"Fulles de banús i argent."
Lliri de sis fulles	"Mocador, de seda"
L'avet	"Senyora de marmyac"
Convent	"Pati recolecte, de finestres closes"
La palmera	"Eixam de veles de color de mar"
Enyorívola (Al Mestre Valeri Serra i Boldú)	"Salut, veremador d'aquesta Plana,"
Elogi del silenci	"Estic sol. A ma vora res no exhala"
Matí Sant a Montserrat	"Un rossinyol destríu un sonetí,"
Cançó de la vinya triomfant	"Ja mostra la vinya son fruit madurat,"
Trobador del bon temps	"Trobador del bon temps, jotglar de l'horta"
Deixondiment	"I quina pau! I quin delit pel cor!"
Lluna blanca de tardor	"Lluna blanca de tardor"
Musa fidel	Oh, tu, la dolça i pàlida donzella,"
Adeu, barca que t'en vas ...	"Adeu barca que t'en vas"
La primera palma (a la meva neta Núria)	"Filigrana de fils d'or."
Bellpuig, dolç repòs	"Em besa el Sol en plena galta"
La fonteta està malalta	"Ai, fonteta del Molí,"
Finestra esbatanada	"Finestra esbatanada"
Íntim desig	"Abastant l'ample espai amb la mirada,"
Com un roserar florit	"Festa de Berllpuig, bonica"
La cirera	"Ha caigut una cirera"
El cor i jo	"A voltes dialogo amb el meu cor,"
A la terra lligat ... (Lema Via-Crucis)	"Avui, Senyor, que en creu Us veig clavat"
"Jo vull deixar ..."	"Jo vull deixar, quan mori, un rastre de ma vida;"
Benvinguts	"Clar el pensament i el cor lliure de pena"

	Vers	Estrofisme	Núm.	Data	Pàgines
	10 s	14 q 2 t	190	01.04.1964	5
	7 s	5 q 2 t	192	01.05.1964	5
	10 s	2 q 1 t 1 q	193	15.05.1964	7
	10 s	6 q 2 t	194	15.06.1964	6 a 7
	10 s	5 q 1 c	195	01.07.1964	7
	10 s	7 q 2 t	197	01.08.1964	9 a 10
	7 s	1 q 1 c	198	15.08.1964	6
	7 s	1 s 5 q 1 s 10 q	200	01.10.1964	9
	7 s	9 q 1 d	201	15.10.1964	10
	10 s	4 q 2 t	202	01.11.1964	10
	7 s	6 q	203	15.11.1964	9
	5 s	11 q	204	01.12.1964	9
	7 s	3 q 2 t	205	15.12.1964	8
	10 (5+5) s	7 q 2 t	207	15.01.1965	8 a 9
	10 s	3 q 2 t	209	15.02.1965	10
	10 s	10 q 2 t	210-211	15.03.1965	4 a 5
	10 s	9 q 2 t	212	01.04.1965	8 a 9
	10 s	1 c 2 q 2 t	213	15.04.1965	9
	10 (5+5) s	14 q	219	15.06.1965	8 a 9
	10 s	7 q 2 t	223	01.10.1965	6
	10 s	6 q 2 t	225	01.11.1965	8 a 9
	7 s	3 q 1 d 7 q 1 d	229	31.12.1965	6
	10 s	7 q 1 d	231	01.02.1966	6
	7 s	8 q	232	15.02.1966	10
	7 s	1 s 1 v 1 s 1 c 1 v 1 s e t 1 c 2 s 1 q	236	15.04.1966	10
	8 (4+4) s	3 q 2 t	243	01.08.1966	10
	7 s	18+20+26+4+3	247	15.10.1966	7
	6 s	7 q	256	01.03.1967	10
	10 s	8 q 2 t	259	15.04.1967	5 a 6
	7 s	6 q	261	15.05.1967	8
	7 s	5 q	262	01.06.1967	5
	10 s	6 q 2 t	266	01.08.1967	10
	10 s	21 q	296	10.12.1968	3 a 4
	12 (6+6) s	2 q 1 c	337	25.04.1971	3
	10 s	19 q 2 t	354	15.04.1972	3 a 4

ANNEX 1. POEMES

PREGÓ

Atura el pas, oh, caminant, que arribes
adelerat d'assaborir la paul
Atura el pas, oh, tú, que al cor abrives
anhels de terra franca i de cel blau!

Deixa el bordó del teu pelegrinatge
i la pols treu-te del feixuc camí.
Cercaves una fita al teu viatge?
Doncs eixa fita, ja la tens acil!

Has arribat a un lloc, on s'agermanen
la noblesa, l'amor i l'amistat.
Has arribat a un lloc, on es proclamen
la franquesa, la Fe i la veritat.

Si esguardes a l'entorn, veuràs, tot d'una,
les mans esteses i l'abraç fratern,
i el solei d'una pau, que tot ho aduna,
i, al llavis, un somris de goig etern.

Has assolit un lloc de benhaurança
on, el qui arriba, mai, de grat, no en fuig.
Caminant! Dóna pas a l'esperança
que, qui et rep, es la vila de Bellpuig!

Es la vila senyora, vila franca
que enarbora l'ensinya del treball
bon punt es posa el cel casulla blanca
i esquerdada l'aire el cant del primer gall.

La de dones boniques, feinaadores,
i homes valents, que fien en sa mà.
La que a tú acudirà, si veu que plores,
i, si tú rius, amb el teu goig, riurà.

Es la que, dins les set virtuts, s'adolla,
i aixeca al cel la bresca de sa veu,
i, enfront la Dolorosa, s'agenolla,
i el triomf exalta, de la Santa Creu.

Reposa caminat! Per ta ventura,
has arribat a un lloc on, qui s'atura,
no sent, després, l'angoixa del camí.

Bellpuig! Fes que aquest nom, dins teu ressoni,
beu un glop de la font de Sant Antoni,
i mai ton cor s'allunyarà d'acil!

Carles Alvarez
i Gilarràn

Pregària de la Festa Major

Senyor dels clars estels i la mar blava...
del jorn, que dú casulla d'or brodat...
de la nit, que vesteix túnica blava...
Senyor de tot el mon, per Vos creat!

Avui que tot Bellpuig s'omple de joia
(la Festa de la Creu li eixampla el cor!)
i la vila ducal es una noia
amb flors al pit i mantellina d'or,

des d'eixa Creu, que avui es exaltada,
oh Crist de Bormio, divinal Senyor!,
deu-nos, amb el consol de la mirada,
la vostra santa benedicció!

Beneïu nostres camps, nostra collita,
esperança d'avui i de demà,
(el miracle del pà, que resucita,)
com fereu a les Bodes de Canaà!

Feu que, quan el llesquem damant la taula,
s'ens ompli l'esperit de tebïor...
la tebïor que enclou vostra paraula...
Vostra paraula paternal, Senyor!

Beneïu nostres cases, una a una...
(en cada casa us venerem a Vos!)
No deixeu que entri en elles ni una engruna
del captiveri de l'infern afrós!

Beneïu als qui fan l'eterna via
portant al cor la Fé dels elegits...
Als que viuen voltats de galania ..
i a aquells del gaudi humà desposseïts!

Beneïu als que, en lluita inacabada,
fressen els aspres caminals del mon!
Als que no tenen una llar lograda...
ni un infant per besar-lo en mig del front!

Beneïu als que ploren sa orfanesa!
Beneïu als que saben qué es dolor!
Beneïu als que, dins de sa pobresa
son rics, perquè Us coneixen, oh! Señor!

Pero no Us oblideu, en l'hora pura
d'aquesta Festa, esclat meravellós,
d'aquella dissortada criatura,
orfe de llum, perquè Us ignora a Vos!

Beneïu-la també! Sigui la vostra
exaltació en Creu Santa, raig del Sol
que, omplint-li de claror ànima i rostre
il·lumini la seva nit de dol!

Senyor dels clars estels i la mar brava!
Senyor del Seny i de la humilitat!
Encar que, amb sos pecats en creu Us clava,
beneïu a la trista humanitat!

I aixís, sentint-nos més germans i alhora
més forts, amb vostra santa protecció,
de genolls, uns dels altres a la vora
rebrem la vostra benedicció.!

Senyor! Doncs pare en sou celestial,
beneïu de Bellpuig la Festa anyal!

CARLES ALVAREZ I GILARRAN

MATI D'ESTIU A LA PLANA D'URGELL

Soc amarat de sol i color verd.
Dins de mos ulls es dorm l'espai obert
amb una melangia inacabada.
Tots mos sentits, desclosos, han vibrat
quan l'aire del matí els ha despvellat
amb carícia suau d' enamorada.

Creuant l'espai, retalla's, indecis,
com floc de llana, un núvol estantís.
Salta la garça d'una a altra olivera.
Reverberen les pedres del camí.
I el blat s'ajoca, amb un desmai sens fi,
entre la morenor d'una garbera.

De tant en tant, l'estampa d'un pastor
i el gos d'atura, atent observador,
sopota l'esguard, rera el ramat, que béla.
Tot es encís dins del matí novell,
núvol i bedres i pastor i ocell,
quan vola el pensament i l'ull s'entela.

L'aigua que llisca trenca un soneti,
regust de flabiol i violí.
L'oratge canta en mig de les oliveres.
La terra té, en sa coloració,
tota la gama de sublim verdor
que deixa l'esperit net de quimeres.

Ob, pau... la bona pau d'aquest país,
que flueix de les vinyes i el panís
i els fruiterars i l'horta encisadora!
Ob, pau... la bona pau... pau feta amor...
que una campana ens fica dins del cor
i, qui la sent un cop, sempre l'enyora!

Ob, pau d'aquesta Plana exuberant
que diu del seu dolor.. pero cantant..
el dolor de la rella que l'esverla
ses entranyes obrint febrosament,
per buidar-li el tresor de la sement
que li ha de fer un vestit de mareperla!

Tot es encís i abrandament del goig.
Gama sublim, des del morat al roig.
Tots els colors que l'iris descabdella,
viuen en la paleta de pintor
que es la Plana d'Urgell, fruita en saó,
a la estesa, flor d'aigua i toc d'esquella!
El sol la besa. I, quan la lluna ve,
es tant l'encís que, en contemplar-la, té,
que quan sent que es aprop la matinada,
plora d'enyor, havent-la de deixar.
Pero son plor l'amor sap transformar
en pedreria rica I, sent demà,
la Plana s'ha cobert
de perles i robins, damunt del verd,
màgicament esdevinguts rosada.

CARLES ALVAREZ I GILARRAN

Escuela de CHOFERES VOLANTE

Fuente, 12 Teléfono 128
(Oficina Cámara Oficial de Comercio)

BELLPUIG

Clases teórico-prácticas todos los días
Horarios convenientes.

¡Hágase un conductor perfecto inscribiéndose en
nuestros turnos de enseñanza!

Puede Vd. aprender a conducir con vehículos de las
marcas «Seat», «Deuphine» y «Peugeot 203»

Pídanos informes y condiciones.

Processó dels Dolors

Passa la Verge dels Dolors! Maria!

Al cel s'encenen canelobres d'or.

En cada ull hi ha una espurna d'alegria
i un picament de mans en cada cor.

Lluïxen els balcons gales de festa.

Vola l'Arcàngel fet devoció.

No hi ha cap altra tarda com aquesta,
quan surt la Santa Mare del Senyor.

Uns núvols, dalt del Cel, miren la vila
(l'espai ha tret domassos de cotó.)

I la Plana diria's que s'enfila
per veure de Bellpuig la processó.

I veu la vila tremolant de joia

I veu la gent amb ciris a les mans.

I veu la Fé d'un poble, feta toia,
la més bella que saben fer els humans.

Passa la Verge dels Dolors! Maria!

L'aire, a son pas, s'exulta de perfum
Pero un perfum com d'altre no hi hauria,
car, de totes les flors, Ella es resum.

I mentre la campana tot ho omplena
amb el dolç remoreig de sa cançó,
passa la Verge, i a pleret ofrena
amb son esguard, la benedició

Mistic Divendres! Pasqua de Maria!

Si encara no has vist sa processó passar,
ignores què es la pau i l'harmonia,
ignores què es la Veritat, germà!
Ignores què es tenir l'ànima plena
d'un benestar sense neguits ni enyor.

Ignores què es sentir dins teu l'ofrena
que imparteix la Regina de l'Amor.

No saps què es d'una noia la mirada,
ni el somriure d'uns llavis tendrament,
ni la mà que s'allarga confiada,
ni l'«adeu» dit com un retrobament.

No saps què es l'amistat de cor, que gosa
obrir, de bat a bat, sos porticons,
ni el bes dels fills ni el riure de l'esposa,
ni la gent i els domassos als balcons.

Perque només un jorn, la Poesia
fà les coses humanes oblidar
convertint-les en santa lletania.

Quan surt la Verge dels Dolors, Maria,
pels carrers de Bellpuig, a passejar!

CARLES ALVAREZ I GILARRAN

Comestibles

Angel Dlymerich

VINOS

LICORES

CONSERVAS

CHOCOLATES

GALLETAS DE TODAS MARCAS

Pl. S. Roque, 15

Teléfono 57

BELLPUIG

SOLITUT

Clapeja el sol damunt la terra eixuta
Esmerça el vent sa veu per l'infinit
Una floreta blanca, diminuta,
es sadolla, com jo, del dolç delit.

Canta un ocell sa eterna melodia,
a cada estrofa fent-se fonedís.
Dringuen, potents, els picarols del dia.
I un núvol impolut passa indecís.

I joestic sol, colpit per ma feblesa,
ajassat a la terra, que m'atrau
Sò un àtom més de la naturalesa,
a cada instant més lluny d'aquest cel blau.

Pero l'ànima vola i s'encimbella
i abasta tot el sideral conjunt.

I se'n và pels camins fets d'una estrella.
El cos en terra! L'esperit, amunt!

Ab! si tot jo poqués tenir eixes ales
i allunyar-me del mon, on soc esclau!
Oh, Tú, Poder Suprem, que tot bo iguales!
Si ànima-i cos fruiessin d'igual pau!

Mes, per a aidarme, la beutat arriba.
I sento els llavis meus damunt ma pell.
I s'abranda mon cor com flama viva.
I em bull un vers a dintre del cervell.

I veig la flor petita, tota sola,
i l'ocell que s'amaga per cantar.
I sa presència es bàlsem que em consola.
Avui encara soc. Qui sap, demà!

CARLES ALVAREZ i GILARRAN

Al Mestre ISIDRE ROIG NOGUES, en el seu Homenatge 27-10-1963

Al Mestre Isidre Roig, en aquest dia
de ben guanyada i justa exaltació,
ve a estrenyer-li les mans la Poesia
en un acte sincer d'adhesió

Si els fets parlen d'aquell que els concebia
els vostres son, del que heu creat, pregó
En terra bona un sole vostra mà obria.
I ubèrrima ha granat vostra llevar

Visquen molts anys, pel bé de la cultura.
Ja vostre nom es flama que fulgura
fent escampall de lirica virtut.

Bellpuig avui vostra gran obra admira.
I el poeta rendeix la seva lira
als vostres peus, i us diu: Mestre! Salut!

CARLES ALVAREZ i GILARRAN

AVUI

Vull viure en un moment tota ma vida.

Cloure els ulls al passat, que s'esllanega.

I no esperar el pervindre, que batega

com corcer que es daleix, solta la brida.

Vull fer; de tot, l'avui que no m'esvera.

Aquest instant que m'ànima percaça.

Aquest àtom de temps, que es poc i massa.

No vull veure el demà, ni mirar enrera

Vull ablanar-me de vibrant follia.

Però no la follia que clivella

cos i esperit, i lliga amb aspre anella,

sinó amb el que es nomena **poesia**.

Vull ésser un xic d'espai, un poc de lluna,

un bri d'estel i un glop d'aigua que salta,

un bes de sol cremant-me cada galta,

i un esquinç d'aquest mon que tot ho aduna.

I cloure'm tot dins d'una campanada,

dins del quiquiriquic que un gall destil·la,

dins la bolba de fum, que al cel s'enfila,

dins de la nota d'una cançó alada.

Vull tancar dins mon cor tota la vida.

Vull deixar que es desfermi amb embranzida,

ales al vent, mon pensament altiu.

Abastar, del no res, la flama encesa.

Cremar en ella el que porto d'impuresa.

I fer, amb ses cendres, mon suprem caliu.

CARLES ALVAREZ I GILARRAN

peticiones, festivas y en una palabra para situarnos de cara a la comarca, hace falta ese equipo de hombres que luchan y se sacrifican en pro de una Villa mejor, mas próspera y floreciente ¿Derrotista? ¿Crítico? Depende del

punto de vista. No creo ser ni lo uno ni lo otro, simplemente me gusta llamar a cada cosa por su nombre.

Al pan, pan y al vino, vino.

Es cuestión de opiniones

J. B. G.

DIUMENGE DE RAMS

El vell llorer té avui el cos ferit.
Cada ferida parla d'una branca
que, entre sorollaments folls de neguit,
li han esqueixat. S'esberla sa carn blanca.

Sos braços han caigut per sempre més
amb un gest de feblesa i agonia.
La terra els hi ha donat el darrer bes
amb un «Adeu siau!», tot melangia.

No cercaran de nou el blau del cel
ni al caminant saludaran. De l'arbre
damunt dels ulls, se li ha posat un tel.
Ulls sense nines... de gegant de marbre.

Les mutilacions de l'arbre vell
semblen versos sagnants d'una elegia:
la que ara trenca l'arpa d'un ocell:
aquell ocell que en l'arbre vell vivia.

Ha perdut el seu hàbit de sati,
gramalla vert de mar, fosca casulla.
No ombrejarà cap llenca de jardí.
Li han pres un poc de vida amb cada fulla.

L'oreig, si ve, no filarà cançons.
Passarà d'esquitllent, com qui recorda
una hora tota encís i il·lusions.
L'arbre es un clavicordi sens cap corda.

I redreça son cos destralejat
mostrant, de sa ferida en cada aresta,
el dolor que a la carn se li ha arrapat
i el desig de perviure que li resta.

Pero no plora pas, el vell llorer.
Que sent la primavera en ses entranyes
i el dolç espasme de l'amor primer,
i el nou salteri d'unes veus estranyes.

I li apar que la terra no el farà esclau.
I que es trenca l'arrel que l'endogala.
I que l'alè d'un vent, vingut d'afrau,
en cada nafra li ha posat un ala.

I s'en va, amb cada branca que li han pres,
camins enllà, per la ignorada via.
I, en les mateixes mans que l'han ofès,
es veu alçat en triomf. La melodia
d'unes cançons de ritme angelical,
abastament li omplenen les oïdes.
I el vell llorer s'oblida del seu mal.
I sent que se li tanquen les ferides.

I que es redresa el nervi dintre d'ell,
flamareig d'una força insospitada
que, amb tremolins, li omplenen carn i pell
anunciant-li una novella albarda.

I es tant el goig de sa exaltació,
—per rebre a Crist éll ha sofert martiri—
que d'una nova fecondació
es crema ja en les flames del deliri.

I en cada esquei vol infantar un nou tany.
I en cada tany, cent fulles com cent vides.
I volar a rebre a Crist, un i un altre any,
sens planyer's del dolor de les ferides!

El vell llorer, —torç mutilat... cos nú...
esquinsament de branques, que s'endú
el Diumenge de Rams de cada anyada—
ensenyà als homes a patir per Déu,
portant al cor i als llavis el nom Seu
i, al pensament, la Llei per Ell dictada.

CARLES ALVAREZ I GILARRAN

EL PRESSEGUER

Te fulles de setí i de mareperla
i un profús bernillat de vori bru.
Te un brancam que sovint son pes esberla
i arrecades joiants de fruit madur.

Te una soca que puja a mitja alsaria
com si temés la terra abandonar.
Sembla un infant rublert de sol i d'aire
que una estel de fullam vol fer volar.

Sortint de la meragda cissellada
de sa copa, que dança al pas del vent,
s'aboca al mon la fruita, adelerada
per a veurer l'espai, goludament.

Mira un moment i sembla que divaga.
Voldria saltar amb lliure plenitut.
Mes una fulla, prestament, l'amaga
trencant aquell instant de excelsitut.

El sol cada matí, fidel, s'atança
trescant pels carrers de l'infinit.
Encara troba l'arbre, delectant-se
amb el bes de rosada de la nit.

I, engelosit,— galan que matineja
de l'amada copsant el primer esguard—,
s'atura prop de l'arbre, que rumbeja,
li posa un gai mantell d'or cissellat,

fà, cast, a cada fruit, una besada
per a donar-li un xic més de saó,
i entona, feblement, una balada
amb l'ajuda del vent festejador.

Passa un ocell i atura sa volada.
En la branca més forta i enlairada
deté son vol, frisós de reposar.

L'arbre li ofrena un xerricó de bresques.
I l'ocell, bo i picant les fruites fresques,
d'esma segur, comença a refilar.

ROSER TRIST

Roser trist de la tardor.

Roser despullat de gales.

Ahir tan presumtuós.

Avui, amb el fret a l'ànima.

El palau del teu jardí

de ta tristor s'encomana.

L'ocell que un himne et cantà,

prop teu ja no plega l'ala.

Tos dits de príncep gentil

acolorits de meragda,

avui han perdut l'anell

que ahir al viatger mostraves.

Anell d'or i de robins

que, en senyal de prometatge,

la Primavera, en marxar

et donà com presentalla.

Roser trist de la tardor,

Roser brodat de poemes.

Cada fulla, un vers alat.

Cada flor, una estrofa eterna.

Què s'ha fet dels teus colors?

Què s'ha fet de tes esències?

On es aquell be de Déu

de corol·les i de pètals?

On, les fulles de setí?

On, ton tresor de poncelles?

Tal volta te les han pres

els vents esquerps del Novembre?

Pot ser tens el cor ferit

de les matinades fredes

en que exornen els camins

les blanques roses del gebre?

Roser trist de la tardor!

Tanca't dintre teu i espera.

Que, de nou et vestiràs

amb la gramalla de seda,

quan sentis, damunt la pell,

el bes de la Primavera.

CARLES ALVAREZ I GILARRAN

MATI SANT A MONTSERRAT

Un rossinyol destria un sonetí,

barreja de flaviol i violí

D'entre l'arbriu, li fà compàs la merla.

L'espai porta casulla de setí

i Montserrat llueix com una perla.

El Llobregat, als peus, com fil d'argent,

li fà un cinyell de gegantina Fada.

Passen uns núvols a cavall del vent.

I s'omple de goig tendre la mirada.

El Sol besa la Creu de Sant Miquel.

Tot es silenci i pau en aquesta hora,

quan els penyals semblen seylar el cel

i la campana canta, prega i plora.

I, dins d'aquest matí de dijous Sant,

els pensaments, desembullats, s'en van

per senderes de místic romiatge.

Ni una tenebre posa esglai als ulls.

El cor s'ha despullat d'humans entulls

i s'eximora amb la Divina Imatge!

CARLES ALVAREZ I GILARRAN

MUSA FIDEL

Oh, tú, la dolça y pàlida donzella,
que en mes hores de plena solitud
destries l'or fós d'una cantarella,
salm d'esperança, estram de plenitud!

Oh, tú, que vens a fer-me companyia
i omplés el meu cervell d'il·lusió,
i a cau d'orella em dictes l'harmonía
d'unes estrofes, on vivim tú i jo!

Oh, tú, Deesa sempre serenada
per l'oreig divinal, alba sens nit,
que amb l'Arc de Sant Martí, que es ta mirada,
adolles dins mon cor rou de neguit!

Oh, tú, Dama gentil, donzella pia,
bresca de mel d'un rou divinitzat,
terra on enfonsa arrels ma poesia
i treu florida en inefable esclat,

i fa devenir roses les espines
que ferien, crudels, el meu peu nú,
i a mon costat, núvia fidel, camines,
sense que et vegi, sino jo, ningú!

Oh, tú, criatura presentida!
Esperit sens materia! Molla i ví!
Per l'agradolç camí d'aquesta vida,
no em deixis sol! Sens tú, no puc seguir!

Oh, Musa, amb llum del Cel sempre guarnida,
que em fas un bes de pau, cada matí!

CARLES ALVAREZ I GILARRAN

EL COR I JO

A voltes dialogo amb el meu cor,
 confessió de duptes i certeses...
 foscor de nit i llum d'albes enceses...
 goig de rialles i dolors de plor.

Es quan la vida em toca l'esperit
 i fa vibrar mon ser com cosa alada.
 Es quan sento l'espina del neguit
 o el panteig d'una joia desfermada.

Llavors, em plau percebre son batec
 esdevingut diàfana harmonia.
 Es una veu que em plau, i la conec,
 perquè cap més com ella em parlaria.

A voltes riu mon cor, com un orat.
 A voltes dóna pas a la recança.
 A voltes vola, com corcer alat.
 A voltes s'abalteix, dins seu tancant-se

A voltes m'aconsella sens dubtar.
 A voltes dubta i amb foscor m'abriga.
 A voltes es ardit son caminar.
 A voltes fins diria que es fatiga.

Pero sa veu es de fidelitat.
 I jo l'escolto amb ànima serena.
 Que el cor em parla sempre amb claretat.
 Que el cor, si cal, dels ulls em treu la vena.

A voltes dialogo amb el meu cor.
 I es sa paraula com campana d'or
 que omple mon ser de clara experiència.

Mon cor marca el camí d'ànima i peu.
 I, si veu que vacil lo, alçant sa veu
 em diu, fidel: «Desperta, consciència!»

CARLES ALVAREZ I GILARRAN